

pok, mint a mieink, nemigen támadják őket. Kérlek gondold meg, hogy helyes volna-e azért a sovány reményért, hogy talán a hivatalos francia politika nem sorol bennünket egy kategóriába Titóékkel és Grozáékkal (bár nem tudom, miért kellene erre törekednünk), lemondjunk-e a magyar munkástömegek helyes internacionális neveléséről a francia fejlődés megmagyarázásával és megvilágításával? Ha mi a magyar munkásnak nem mondjuk meg nyíltan, hogy az a politika, amit Ramadier és Blum folytat, pontos megismétlése a német szociáldemokrácia politikájának a fasizmus hatalomra jutása előtt, akkor nem tudunk itthon küzdeni a jobboldali tendenciák ellen a magyar munkásmozgalomban és a magyar szociáldemokrata pártban. Pedig ez a küzdelem nemcsak a mi pártunk, hanem az egész magyar demokrácia érdeke. Hadd jegyezzem meg még azt is, hogy csak ezzel a politikával tudtuk megszerezni a jugoszlávok és a románok támogatását a cseh-magyar kontraverziónok kérdésében.

Tudom, hogy a belső magyar fejlődés megnehezíti a Te diplomáciai munkádat Párizsban és bizonyos izoláltságra vezet, de sajnos olyan szükségességekről van szó, hogy ezen alapvetően változtatni aligha lehet.

Persze mi sem zárjuk ki azt a lehetőséget, hogy Londonban talán mégis létrejön valamiféle megegyezés, de azt hisszük, hogy ezt a megegyezést nem azzal kell előmozdítani, hogy az 5. hadoszlopot itthon toleráljuk. Hadd hívjam fel figyelmedet arra, hogy a lengyelországi kommunista értekezlet határozatainak aláírói között a Szovjetunió kommunista pártja is szerepel. A Szovjetunió nyilván akar megegyezést, de nem müncheni alapon. A mi belpolitikánk antimünchenista belpolitika. De ez korántsem jelenti, hogy a fasizmus felszámolása után a többi demokratikus pártokkal való együttműködésről lemondunk. Ellenkezőleg, Pfeifferék felszámolásával a koalíció megszilárdulóban van, és a szociáldemokrata pártban is erősödik a baloldali irányzat. Néhány hónappal ezelőtt a Kisgazdapártban és a Szociáldemokrata Pártban is úgy látszott, mintha a jobboldalnak sikerülne gátszakadást előidéznie. Erről ma szó sincs, a Kisgazdapártban a baloldali vezeték megszilárdult, a Szociáldemokrata Pártban a jobboldal defenzívába szorult.

Remélem mindezekről nemsokára személyesen beszélhetünk. Holnap én is Bukarestbe utazom a magyar kormányküldöttséggel, és remélem, jó munkát fogunk végezni. De újra kérlek, vedd figyelembe, hogy ennek a jó munkának az a belpolitika volt a feltétele, amit az utolsó hónapokban folytattunk.

Tiszteelő híved

PII 274. f. 10/10. 6. e. (másodpéldány)

¹ Szeptember végén alakult meg a kommunista pártok politikáját összehangoló új szervezet, az ún. Kominform. Az alakuló értekezleten Révai volt az MKP egyik képviselője.

² L. e kötet 349. sz. levelét.

371. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. november 22.)

November 14-én a francia rendőrség hirtelen megszállta és átvizsgálta a Párizstól nem messze fekvő beauregard-i szovjet hazatelepítési táborot, amelyben mintegy 600 repatriálásra váró szovjet-orosz állampolgár tartózkodott. A tábor átvizsgálása alkalmával a rendőrség a hivatalos jelentések szerint két láda kézfegyvert és 3 francia állampolgárnak tekintett gyermeket „talált”. A fegyvereket lefoglalták, a gyermekeket elszállították és az egész táborot, amely eddig a párizsi szovjet-orosz nagykövetség felügyelete alatt működött, a francia rendőrség vette irányítás alá.

A jobboldali lapok az ügyet ujjongva éles szovjetorosz-ellenes beállításban hozták le, hangoztatva, hogy a három francia gyermeket törvénytelenül és erőszakkal akarták Oroszországba szállítani, továbbá hogy a táborban talált fegyverek tartása törvényellenes volt.

A baloldali lapok ezzel szemben a legélesebben elítélték a francia rendőrség könyörtelen, sőt brutális eljárását. Hangoztatták, hogy a tábor az 1945. június 20-án a Szovjetunió és Franciaország között kölcsönösen létesített megállapodás értelmében jogosan állott fenn. Szemére vetették a kormánynak, hogy a tábornak a rendőrség által történt megszállásáról a párizsi szovjet nagykövetséget, amely afelett a közvetlen felügyeletet gyakorolta, csak az utolsó pillanatban értesítették. A talált fegyverekre nézve azt hangoztatták, hogy azok használhatatlan, elavult típusok voltak, és annak idején be lettek jelentve a francia kormánynak. Ami pedig a három francia gyermeket illeti, akik orosz állampolgár anyjuknál voltak a táborban, azokat a nice-i bíróság csak legutóbb ítélte oda anyjuknak, Spetchinsky naturalizált francia állampolgárnak.

Az ügyből diplomáciai bonyodalom is keletkezett, amennyiben Bogomolov szovjet nagykövet kormánya utasítására hivatkozva Bidault külügyminiszternél élesen tiltakozott a táborban történtek ellen, amelyeket „provokatívnak” és a két állam között 1945. június 20-án létesített megállapodás „flagrāns megsértésének” nevezett. Bidault külügyminiszter visszautasította a szovjet nagykövet vádjait, kifogásolta a három francia állampolgárságú gyermek törvénytelen visszatartását, hangsúlyozva, hogy a beauregard-i tábornak nem voltak semmiféle területenkívüli jogai. A tábor szerinte kizárólag a francia kormány jóindulatából (tolérance) működött, és most, amikor bebizonyítást nyert, hogy a szovjet-orosz hatóságok segítségére voltak az anyának abban, hogy három gyermekét a francia bíróságok rendelkezéseivel ellentétben Oroszországba szállítsa, a francia kormány nem engedheti többé, hogy a tábor szovjet-orosz fennhatóság alatt működjék, és felügyeletét és adminisztrációját a francia hatóságok veszik át. Bidault külügyminiszter hivatkozott arra is, hogy hasonló francia tábor felállítását Oroszországban eddig a francia kormány ismételt kérésére megtagadták.

Az egymásnak ellentmondó hírek[ből] és beállításokból annyi mindenestre tárgyalagosan megállapítható, hogy a francia hatóságok nyilván tudatosan váratlanul, sőt meglepetésszerűen szállották meg a szovjet-orosz hazatelepítési tábort, és hogy a kellenél szigorúbban hajtották végre annak átvizsgálását. Kétségtelen, hogy ugyanezt az eredményt udvariasabb és diplomatikussabb formák között is elérhették volna, és elkerülhették vagy legalább enyhíthették volna az incidens nyomán keletkezett diplomáciai feszültséget. Három francia gyermek sokat hangoztatott „kiszabadítása” alig érhető fel azal a kellemetlen kihatással, amelyet az ügy politikai vonalon francia-orosz vonatkozásban kiváltott.

Figyelemre méltó, hogy Bidault külügyminiszter teljes mértékben védelmébe vette a nyilvánvalóan túlbuzgó francia hatóságok eljárását, és nemcsak hogy álláspontjából nem engedett, hanem még maga tett szemrehányásokat az orosz nagykövetnek. Az egész incidenssel kapcsolatban jellemzően érezhető a legutóbbi községi választások eredményének hatása és az annak nyomán erősen felbátorodott szovjetorosz-ellenes beállítottság megnyilvánulása egyes francia hatóságoknál.

MOL XIX-J-1-k 7. doboz (eredeti)

(Párizs, 1947. november 22.)

A francia belpolitikának a legutóbbi községi választások eredményeként történő kiegyezése a rendzavarások és sztrájkok újabb hullámával öntötte el Franciaországot.

Komoly rendzavarásokra Marseille-ben került a sor, ahol több napon át tartó tüntetések, verekedések, összetűzések és a sztrájkok egész sorozata borította fel a közrendet. A bonyodalmak azzal kezdődtek, hogy a munkásság nagy tömegei behatoltak a marseille-i törvényszék épületébe, ahol a bíróság rendzavarásért elítélt három tüntető kommunista munkást. Miután a tömeg a három munkás közül kettőt kiszabadított, a városházára vonult és onnan erőszakkal elkergette a régi kommunista polgármester helyén az új községi választások alapján kijelölt degaulleista polgármestert. A tüntetések másnap is folytatódtak, midőn a három munkás ügyének bírósági tárgyalása folytatódott. E második napon már degaulleista ellentüntetések is voltak, úgyhogy több helyütt összetűzésekre, verekedésre is került sor. Az összetűzések folyamán egy baloldali értelmű fiatal embert lelőttek, és több sebesülés is történt. Az áldozat temetésén újabb hatalmas tüntetés zajlott le, és azt követően az egész nap és este folyamán voltak kisebb-nagyobb rendzavarások. Közben a marseille-i munkások sztrájkba léptek, az összes üzletek bezártak, a közlekedés és a kikötő forgalma teljesen megbénult. A városházán szintén nem tudott helyreállni a nyugalom, úgyhogy végül is katonaság ásta be magát a városháza körül. A rendzavarások megfékezésére a kormány több szomszédos városból, sőt Délfranciaország távolabbi vidékeiről is hozatott rendőrséget és garde mobile¹ alakulatokat Marseille-be, úgyhogy a város ostromlott vár képét öltötte fel.

A marseille-i zavargások visszhangja országszerte igen nagy volt. A kormány Vincent Auriol köztársasági elnök elnöklése alatt 5 óráig ülésen tárgyalta a történeteket, és egész sor rendszabályt hozott a zavargások kiterjedésének megakadályozására. A kormánytanácsban Depreux belügyminiszter bejelentette, hogy a marseille-i letartóztatottak között több vezető kommunista van, így a köztársasági tanács egy, továbbá a nemzetgyűlés két tagja. Ezeket mentelmi jogukra való tekintettel szabadon bocsátották, de a vizsgálat folyik tovább, és lehetséges, hogy mentelmi joguk felfüggesztését fogják kérni.

A marseille-i események súlyos bonyodalmakat idéztek elő a francia nemzetgyűlésben is, ahol a középpártok a rendzavarások erélyes megfékezését és a rend helyreállítását, a jobboldal kommunistaellenes rendszabályok életbe léptetését, a kommunisták pedig a munkásság sérelmeinek orvoslását és a degaulleista elemek megfékezését követelték. Ramadier miniszterelnök ingadozóan viselkedett: elutasította azt az indítványt, hogy a nemzetgyűlés vitát indítson az incidensekről, „miután nem voltak pontos értesülései arról, hogy mi történt”, ezzel szemben hevesen támadta a kommunistákat, midőn azok egy képviselője, Billoux a degaulleista provokátorokat vádolta a nyugtalanságok kitöréséért.

A marseille-i zavargások nem maradtak egyedülállóak, és azokat az ország többi részén megnyilvánult különböző politikai demonstrációk és sztrájkok követték.

Így Párizsban, amidőn a községi választások eredményeképp polgármesterré választották Pierre De Gaulle-t, a tábornok fivérét, a kommunisták legélesebb tiltakozásuk bejelentése után a tanácssteremből tüntetőleg kivonultak. Heves tiltakozását jelentette be a kommunista párt a beauregard-i szovjetorosz hazatelepítési tábor rendőrségi megrohanása ellen is. (Lásd 135/pol.-1947. számú jelentést). Az újabb nagyarányú áremelések (gáz, villany, metro, autóbusz és vasúti szállítás) elleni tiltakozás jeléül a Nord és Pas-de-Calais megyékben tört ki hatalmas bányászsztrájk, amely résztvevőinek száma már 130 000-re terjed ki. Sztrájkba léptek a Szajna megyei tanítók, és bejelentette az egész